

به گزارش ایلنا، پاییز امسال مانند هر سال، معادن کشور صحنه تکرار رویدادهای ناگواراند؛ رویدادهایی که هرکدام در ظاهر جدا از هم رخ می‌دهند، اما در عمل زنجیره‌ای واحد از خطر را شکل می‌دهند: زنجیره‌ای که کارگران معدن، به‌عنوان نخستین و آخرین حلقه‌اش، هر روز با آن روبه‌رو می‌شوند. در طیس، مرگ یک نگهبان شیفت شب در مسیر بازگشت از معدن خبرساز شد. این رخداد شاید در آمار رسمی «حوادث کار معدن» ثبت نشود، اما ریشه در همان نظم کاری فرساینده‌ای دارد که ساعت کار، مسیر رفت‌وآمد و خستگی مفرد را بخش جدانشدنی کار معدن کرده است. کمی بعد، در معدن زغال‌سنگ چشمه پودنه، کارگری دیگر جان باخت؛ مرگی که مانند بسیاری از مرگ‌های معدنی، در چند خط اعلام شد، اما در دل خود روایت آشنای دیگری از ضعف ایمنی، سختی کار و فرسودگی تجهیزات دارد.

در پرونده‌ای دیگر، مرگ یک کارگر چند ماه پیش از بازنشتستگی نه‌تنها خانواده‌ای را داغدار کرد، بلکه آن‌ها را وارد مسیری فرسایشی برای دریافت مزایای «سختی کار» ساخت؛ مسیری که نشان می‌دهد فشار معدن تنها در تونل‌ها پایان نمی‌یابد و حتی پس از مرگ نیز خانواده کارگر باید برای به‌رسیمت‌شناختن سختی کار او تلاش کند.

یزد نیز از این رویدادها بی‌مصیب نبود؛ ریزش معدن روستای دربید دو کارگر را مصدوم کرد و بار دیگر ضعیف سازه‌ها و نبود استانداردهای پایدار ایمنی را آشکار ساخت. هم‌زمان، در زرنده، مرگ یک راننده صنعتی به پلمب موقت معدن انجامید؛ نشانه‌ای که می‌گوید «خطر» تنها در اعماق زمین نیست و هر نقطه‌ای از چرخه تولید زغال‌سنگ می‌تواند بستر وقوع حادثه باشد. کمی بعد، در معدن پایدانا جنوبی، کارگر جوانی جان خود را از دست داد؛ رخدادی دیگر در رشته مرگ‌هایی که هرچند نام‌ها متفاوت‌اند، اما علت‌ها اغلب مشترک‌اند.

آخرین حلقه این سلسله، در هفته گذشته، ریزش تونل معدن کرومیت اسفندقه بود.

پس از آن، مسئولان اداره کار کرمان بیشتر از آنکه درباره علت صحبت کنند، توضیح دادند که «بعید است بازرسی صندوق فولاد دستور تعطیلی داده باشد». همین فاصله میان رخداد، پاسخ‌گویی و اقدام اجرایی، بخشی از مسئله است: نظام ایمنی معادن هنوز به‌جای پیشگیری پایدار، به واکنش‌موردی و پس‌احادث‌ای تکیه دارد.

ابراهیم رحیمیان، (دبیر اجرایی خانه کارگر طیس) درباره وضعیت معادن و حوادث متعدد آن به ایلنا گفت: «کارگاه‌های معادن زغال سنگ، همواره پرحادثه و خطرناک هستند و هر لحظه امکان رخداد حادثه وجود دارد. حتی اگر کارگر تمام نکات ایمنی را رعایت کند، تجهیزات فرسوده و شرایط سخت، خطر را افزایش می‌دهد.»

وی افزود: «در معادن زغال‌سنگ ممکن است فشار روغن در تجهیزات مکانیزه آنقدر بالا باشد که یک لحظه غفلت کوچک، باعث آسیب جدی یا حتی فوت شود. این‌ها مسائلی هستند که کارگر نمی‌تواند به تنهایی کنترل کند.»

مشکلات معیشتی و تأثیر آن بر ایمنی

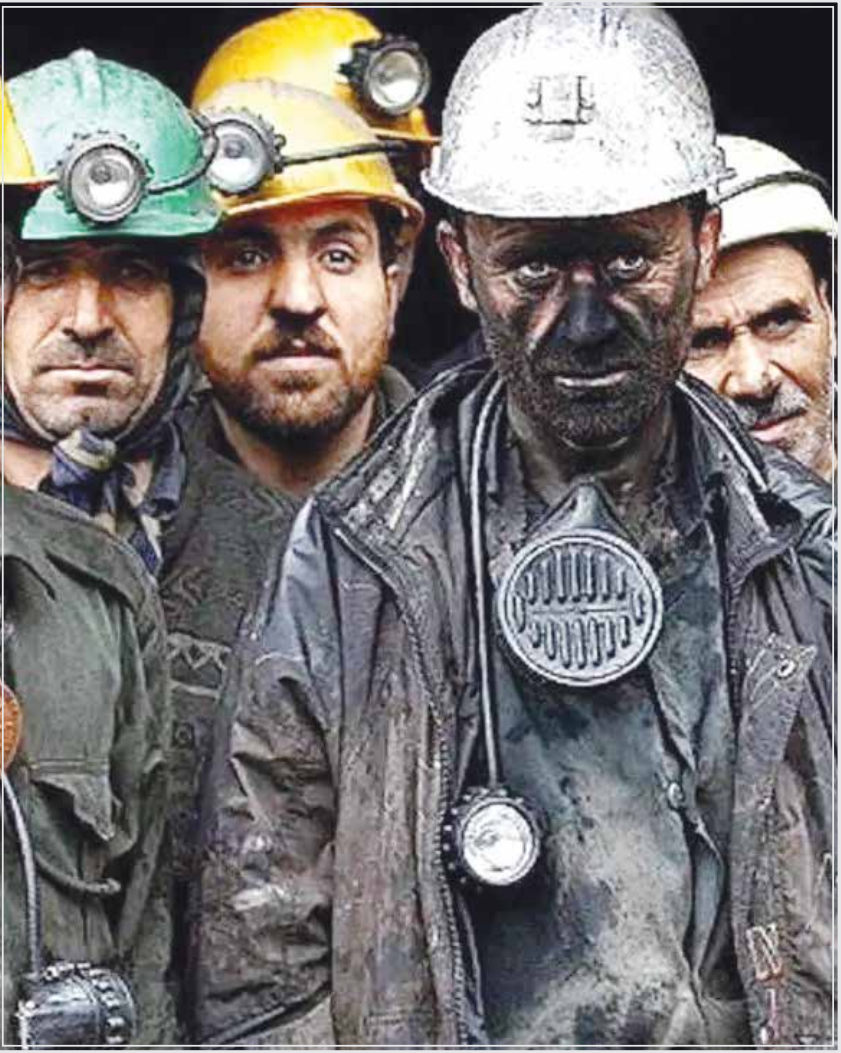
رحیمیان درباره مشکلات معیشتی کارگران و تأثیر آن بر ایمنی توضیح داد: «بسیاری از کارگران نگران تأمین نیازهای روزمره خانواده هستند. وقتی فرد برای خریدهای ساده خانواده پول ندارد، حتی رعایت ایمنی را هم نمی‌تواند کامل انجام دهد. این دغدغه‌ها باعث ایجاد شبه‌حادثه و حادثه می‌شود.» او افزود: «خیلی از کارگران مجبورند شغل دوم یا سوم داشته باشند و خستگی ناشی از آن، احتمال وقوع حوادث را افزایش می‌دهد.»

رحیمیان در ادامه به تأثیر تورم و فشارهای روانی اشاره کرد و گفت: «افزایش قیمت کالاهای اساسی مانند شیر، مرغ، تخم‌مرغ و پنیر باعث شده فشار روحی و روانی بر کارگران افزایش یابد. وقتی نیازهای اولیه کارگر تأمین نشود، حوادث روزمره در محیط کار به راحتی رخ می‌دهند.»

کارگران با جیب‌های خالی قربانی می‌شوند

پاییز مرگبار معادن

پاییز امسال، مرگ و مصدومیت در معادن ایران به روانی عادی تبدیل شده است؛ از طیس تا اسفندقه، کارگران در تونل‌های فرسوده و شیفت‌های طولانی، زیر وزن تجهیزات و خستگی مفرد، جان خود را دست می‌دهند، در حالی که بازدیدهای تشریفاتی و تمرکز صرف بر تولید، به جای ایمنی، ادامه دارد.

در معادن

زغال‌سنگ

ممکن است

فشار روغن

در تجهیزات

مکانیزه آنقدر

بالا باشد که

یک لحظه

غفلت کوچک،

باعث آسیب

جدی یا حتی

فوت شود.

این‌ها مسائلی

هستند که

کارگر نمی‌تواند

به تنهایی

کنترل کند

نگرانی معیشتی کارگران حل نشود و نظارت‌ها کارآمد نباشد، ایمنی پایدار در معادن ایران محقق نخواهد شد.»

نگاه تخصصی و قانونی

ابوالفضل اشرف‌نصوری، عضو شورای عالی حفاظت فنی نیز درباره وضعیت ایمنی معادن کشور و حوادث کارگری به ایلنا گفت: معادن ایران عمدتاً از استحکام دائمی برخوردار نیستند و بخش‌های عملیاتی آن‌ها با پیشرفت استخراج، همواره در حال تغییر است. بسیاری از معادن به دلیل ماهیت متغیر، از حفاظ‌ها و استحکامات موقت استفاده می‌کنند و کارفرماها معمولاً به جای تمرکز بر ایمن‌سازی بلندمدت، بیشتر روی استخراج و تولید متمرکزند.

منصوری با اشاره به تکرار حوادث گفت: «متأسفانه وقوع حوادث در معادن به یک رویه روتین تبدیل شده و برخی تصور می‌کنند داشتن چند حادثه کوچک در هفته امری قابل قبول است. چنین نگرشی غیرانسانی و اشتباه است و باید فرهنگ پیشگیری جایگزین آن شود.»

راهکارهای قانونی و فناوری

وی در ادامه به آیین‌نامه ایمنی معادن و ماده ۳۵ آن اشاره کرد و توضیح داد: «این ماده کارفرما را موظف می‌کند تا فرم‌های خوداظهاری ایمنی را به مراجع ذی‌صلاح ارسال کرده و شرایط برخطر را اعلام کند تا اقدامات پیشگیرانه انجام شود.»

او افزود: «استفاده از مانیتورینگ‌های هوشمند و سیستم‌های هوش مصنوعی می‌تواند پیش‌بینی حوادث احتمالی مانند

ریزش، گازگرفتگی یا انفجار را ممکن کند و در حفظ سرمایه انسانی نقش حیاتی دارد.»

اهمیت نهادهای تخصصی و نظارت مؤثر

اشرف‌نصوری بر اهمیت بهره‌گیری از ظرفیت انجمن‌ها و نهادهای تخصصی ایمنی در کشور تأکید کرد و گفت: «با استفاده از نیروهای متخصص و شبکه‌های رصد و مانیتورینگ، می‌توان معادن را به صورت شبانه‌روزی تحت کنترل داشت و به مراجع حاکمیتی اطلاع داد تا اقدامات پیشگیرانه انجام شود.» او افزود: «ماده ۹۵ قانون کار مسئولیت ایمنی را بر عهده کارفرما می‌گذارد، اما مشکلات مالی، کمبود نیروی انسانی و فشارهای بازار باعث می‌شود که اولویت کارفرماها اغلب تولید باشد و ایمنی به حاشیه برود.»

وی با بیان اینکه آمار دقیقی از معادن ایمن در کشور در دست نیست، افزود: «نبود اطلاعات شفاف مانع اتخاذ تصمیمات هذمفمند و پیشگیرانه می‌شود و باعث می‌شود بسیاری از حوادث بدون اصلاحات اساسی ادامه یابد.»

نصوری تصریح کرد: «اگر آمار صحیح موجود بود، می‌توانستیم بر اساس نقاط ضعف و شدت حوادث، اقدامات مؤثر پیشگیرانه انجام دهیم.»

او یادآور شد: «کارگران در چنین شرایطی باید بتوانند از حق امتناع از انجام کار پرخطر مطابق ماده ۹۴ قانون کار استفاده کنند. برای پیشگیری مؤثر، همه‌بخش‌ها باید به هم متصل شوند: نهادهای نظارتی، کارفرماها، کارگران و ظرفیت‌های تخصصی انجمن‌ها و نهادهای ایمنی، تا نه تنها حوادث کاهش یابد، بلکه فرهنگ ایمنی به صورت پایدار در معادن نهادینه شود.»

سخن پایانی: چرخه‌ای که باید شکسته شود

مجموع این رخدادها تصویری واحد می‌سازد: کارگر معدن فقط در فضای تاریک تونل، زیر وزن سنگ و گاز و دستگاه، در معرض خطر نیست؛ خطر از لحظه خروج از خانه آغاز می‌شود و تا مسیر بازگشت، در روند قراردادهای کاری، فرایند بیمه و حتی تشخیص سختی کار ادامه پیدا می‌کند. مرگ‌ها و مصدومیت‌ها، اگرچه در ظاهر پراکندند، اما روایت مشترکی دارند و از نواقص مشترکی حکایت می‌کنند: فرسایش زیرساخت‌ها، کمبود نیروهای ایمنی، ضعف آموزش، رفتار مقطعی کارفرمایان و نبود نظارت مؤثر.

این حوادث نشان می‌دهد که معدن‌کاری در ایران همچنان یکی از پرریسک‌ترین مشاغل است؛ شغلی که کارگرانش با ترکیبی از آسیب‌پذیری شغلی، تجهیزات فرسوده، شیفت‌های طولانی و بازرسی‌های ناکافی سروکار دارند. آنچه امروز از طیس تا زرنده و از یزد تا اسفندقه دیده می‌شود، نه «تصادف‌های پراکنده»، بلکه تکرار الگویی است که اگر اصلاح نشود، نام‌ها و مکان‌ها تغییر می‌کنند، اما داستان ثابت می‌ماند.

آمار پراکنده و ناقص، بازدیدهای تشریفاتی و تمرکز صرف بر تولید، نشان می‌دهد که نه تنها دولت و وزارت کار، بلکه کارفرماها نیز مسئولیت خود را جدی نمی‌گیرند. وقتی تجهیزات فرسوده و آموزش‌ها ناکافی‌اند، وقتی کارگر با دو یا سه شغل برای گذران زندگی درگیر است و وقتی نظارت‌ها نمایشی است، رویدادهای ناخواسته تنها نتیجه طبیعی و قابل پیش‌بینی این سیستم ناکارآمد است.

راه‌حل روشن است: پیشگیری باید به شیوه ساختاری اجرا شود. کارفرماها باید پاسخگو شوند، اطلاعات شفاف منتشر شود و ظرفیت‌های تخصصی ایمنی در معادن کشور فعال و متصل به شبکه‌های نظارتی شوند. بدون این اقدامات، هر حادثه جدید نه یک اتفاق ناگهانی، بلکه بخشی از روند تکرارشونده‌ای خواهد بود که هزینه آن، جان و معیشت کارگران است.

این وضعیت دیگر قابل قبول نیست و زمان آن رسیده که مسئولان ادارات کار، به جای تمرکز بر حمایت از کارفرما، مسئولیت واقعی خود را اجرا کنند و به جای تنبیه‌های سطحی، با کارفرمایان خاطی برخورد جدی و مؤثر داشته باشند و این اقدامات را به طور شفاف اعلام کنند؛ تنها در این صورت است که شرایط ایمنی واقعاً بهبود می‌یابد.

افزایش لجاجت جمعی در پی شادی اجباری

طبقه فرو دست شادی می‌کند تا دوام بیاورد، شادی طبقه فرادست برای نمایش منزلت است

یک جامعه شناس گفت: «وقتی مردم احساس کنند که حکومت به زور می‌خواهد آن‌ها را شاد نشان دهد سطح بی‌اعتمادی افزایش پیدا می‌کند و اتفاقاً لجاجت جمعی هم شکل می‌گیرد.»

به گزارش خبرآنلاین، عباس نعیمی جوهرشی جامعه شناس گفت: «نشاط اجتماعی به شدت امر طبقاتی است، نشاط در طبقه فرو دست ابزاری برای کاهش فشار است، درحالی‌که نشاط قرار است سبب پرورش امید جمعی شود. نشاط طبقه متوسط دو گانه است یعنی هم امر فرهنگی است و هم امر سیاسی، وقتی فضاهای فرهنگی محدود و سیاست‌زده می‌شود نشاط طبقه متوسط به سرعت به ناخشنودی و اعتراض تبدیل می‌شود، اتفاقاً همین طبقه است که بیشترین شکاف میان انتظارات و واقعیات را تجربه می‌کند. نشاط اجتماعی در طبقه فرادست ویژگی خصوصی دارد، ممتاز، پرهزینه و البته انحصاری است، بنابراین بیشتر بر منزلت و جایگاه استوار است، ‌»

او ادامه داد: «در گزارش‌های رسمی وقتی از کاهش نشاط اجتماعی صحبت می‌شود معمولاً اشاره‌شان به طبقه متوسط است چراکه این طبقه مهم‌ترین موتور فرهنگی و نمادین نشاط در جامعه است.»

این جامعه شناس گفت: «با پخشنامه و دستور نمی‌شود نشاط اجتماعی تولید کرد شاید در نهایت بشود یک مراسم شاد برگزار کرد درحالی‌که نشاط اجتماعی به‌مثابه یک پدیده ساختاری از مسیر فرما اداری نمی‌گذرد. نشاط اجتماعی از جنس احساس امنیت و رضایت است، از جنس امید و آزادی است، درحالی‌که پخشنامه از جنس اجبار و کنترل است، این دو منطق باهم تضاد دارند. در مطالعات تطبیقی حکومت‌ها، تمام تلاش آنها برای شادی دستوری معمولاً دو نتیجه داشته، یکی شادی نمایشی و دیگری اثر معکوس.»

او بیان کرد: «در تاریخ شادی نمایشی، حکومت مراسم، کنسرت و جشن برگزار می‌کند اما مردم آن را نمایش سیاسی می‌دانند، نمونه‌های این موارد در دنیا مانند تلاش‌های اتحاد جماهیر شوروی برای ساخت شادی سوسیالیستی است، یا تلاش‌های چین در دهه ۹۰ میلادی برای خلق «شهروندان خوشحال»، همه این شادی‌ها مصنوعی و کوتاه مدت بودند. در اثر معکوس، وقتی مردم احساس کنند که حکومت به زور می‌خواهد آن‌ها را شاد نشان دهد سطح بی‌اعتمادی افزایش پیدا می‌کند و اتفاقاً لجاجت جمعی هم شکل می‌گیرد.

تشدید نظارت بر کیفیت محصولات میادین میوه و تره‌بار

مدیرعامل سازمان میادین میوه و تره‌بار شهر تهران با اشاره به تمهیدات شهرداری برای شبی یلدا، گفت: نظارت بر کیفیت محصولات میادین میوه و تره‌بار تشدید می‌شود.

به گزارش ایسنا، مهدی بختیاری زاده در نشست خبری سازمان میادین میوه و تره‌بار شهرداری تهران با اشاره به تمهیدات این سازمان در آستانه شب یلدا اظهار کرد: یکی از نقاط عطف خدمت رسانی در سازمان میادین ایام شب یلداست که هرسال به عنوان کار ویژه به آن نگاه می‌کنیم تا خدمت گذار مناسبی برای همشهریان باشیم؛ برای یلدای امسال سعی کردیم تمهیداتی را بیندیشیم.

ان‌شاءالله با این اقدام سفره یلدای مردم خوش رنگ‌تر شود. وی با اشاره به تمهیدات شب یلدا عنوان کرد: بازارها از نظر بصری پذیرای شهروندان خواهند بود و برای تأمین محصولات شب یلدا و فراهم کردن امکانات و بستریهای عرضه اقدامات لازم را انجام دادیم. در زمینه تأمین محصول و محصولات برمصرف یلدایی مثل هندوانه، انار، خرمالو، آرتگیل، آجیل‌ها و همچنین گوشت، مرغ و برنج به بهترین شکل تأمین شده است.

مدیرعامل سازمان میادین میوه و تره‌بار شهر تهران با اشاره به مساله نظارت بر ارائه خدمات عنوان کرد: از ده روز قبل در تمامی مراکزمان یک ناظر را به عنوان ناظر مستقر در میادین قرار دادیم. همچنین ۱۴ تیم نظارتی غیرمحصوس در نظر گرفته شده است که ۱۰ روز قبل به صورت سرزده به میادین سر می‌زنند و تا شب یلدا ادامه دارد. تشدید نظارت‌ها از ۱۰ روز قبل آغاز شده و سعی داریم بر کیفیت رسیدگی کنیم. وی با بیان این‌که اگر با موردی مواجه شویم با آن برخورد می‌کنیم تا کیفیت مطلوب را حفظ کنیم، عنوان کرد: خدراشگر تعداد پیام‌های شکایات کاهش پیدا کرده است. کیفیت امری مستمر است و ناظرهای مستقر باید رسیدگی کنند. ما به این پسند نمی‌کنیم و برای اینکه بتوانیم خدمات بهتری ارائه دهیم نظارت را تشدید می‌کنیم. دستورالعمل‌هایی برای ساعات پایانی بازارها داریم و به جد تأکید داریم که در ساعات پایانی محصول با کاهش قیمت مواجه شود و اگر کیفیت پایین باشد قیمت به‌یاد پایین بیاید. دقیقاً دستورالعمل نوشته شده که نرخ نامه به چه صورت باشد؛ سامانه نظارت مردمی در هر سازمان به صورت QR COD وجود دارد و هر کسی می‌تواند تخلف را ثبت کند تا به آن رسیدگی شود. بختیاری زاده با اشاره به سلامت محصولات میادین میوه و تره‌بار خاطرنشان کرد: همواره مساله نمونه‌برداری از محصولات وجود دارد. نمونه‌ها بررسی می‌شود و گزارش آزمایشات به ما داده می‌شود؛ این گزارشات را بررسی می‌کنیم و آن‌هایی که از نظر سلامت تایید لازم را نمی‌گیرند وارد لیست سیاه می‌شوند. باتوجه به تأکید شورای شهر تهران با کمک آزمایشات ذی صلاح کشور تعداد این آزمایشگاه را افزایش خواهیم داد. ما هر شش ماه یک بار ۲۵۰۰ آزمایش انجام می‌دهیم و در نظر دادیم تعداد

آزمایشات را نیز افزایش دهیم.

وی همچنین افزود: سلامت مردم خط قرمز ماست؛ ما حتی بافت‌های پروتئین را مورد آزمایش قرار می‌دهیم و اجازه نخواهیم داد سلامت محصولات به خطر بیفتد.

مدیرعامل سازمان میادین میوه و تره‌بار شهرداری تهران در پاسخ به سوالی درباره صحبت‌های شهردار تهران مبنی بر اینکه شهرداری می‌تواند معیشت مردم را تأمین کند، گفت: در اصل ما از یک مسیر رفته‌ای صحبت می‌کنیم؛ اینکه می‌گوییم اقلام مصرفی مردم را تأمین می‌کنیم چیز عجیبی نیست؛ چرا که این مسیر را قبلاً رفته‌ایم. وی ادامه داد: ما از نظر قیمت محصولات با میانگین شهر تهران اختلاف قیمت داریم و این مسیر را تجربه کرده‌ایم. ما بستر عرضه و ظرفیت‌های خوبی در این زمینه داشته و نیاز به هماهنگی در ارائه مجوزها را داریم. پیگیری لازم را انجام دادیم و بامعاون و وزیر کشاورزی جلساتی داشتیم تا در این مسیر گام برداریم و امیدواریم دولت در این راستا همراهی کند.

بختیاری زاده با اشاره نوسانات قیمت در بازار میادین تره بار تصریح کرد: قطعاً اجازه سودجویی داده نمی‌شود و با وجود التهابات بازار، نوسانات قیمتی در میادین وجود ندارد؛ چرا که از سودجویی غیرمتعارف جلوگیری کرده‌ایم. با این حال تأثیر و عوامل بیرون، برقیمت‌ها موثر هستند و سعی کرده‌ایم که در تأمین اقلام اساسی در شرایط خوبی قرار داشته باشیم و غرقه‌ها مملو از اقلام خواهد بود و امیدواریم نوسانی در قیمت‌ها رخ ندهد.

وی درباره توصیه سنگونی دولت درباره استفاده استان‌ها از میادین میوه و تره‌بار هر استان گفت: در همین راستا اعلام آمادگی کردیم که تجربیات استان را به تمام استان‌ها انتقال می‌دهیم و حتی ضوابط را در اختیار آن‌ها قرار خواهیم داد. خدراشگر این ارتباط با چند استان وجود دارد و طی همین چند روز یک تیم از سازمان در جلسه‌ای حاضر خواهد شد تا تجربیات منتقل شود. مدیرعامل سازمان میادین میوه و تره‌بار شهرداری تهران اضافه کرد: مساله اصلی مدل نظارت دقیق و عرضه‌ای است که در میادین وجود دارد و این مدل به ختگی رسیده است. تأمین بدون واسطه و همکاری بین بخش خصوصی و بخش حاکمیتی از دیگر عوامل اختلاف قیمت است و در زمان جنگ این تعامل در اوج خود قرار داشت. در روزهایی که ۸۰ درصد از اصناف تعطیل بودند، در سازمان میادین میوه و تره‌بار غرفه‌های سازمان میادین سرپا بود و محصول عرضه می‌کرد و کمبودی در ارائه محصولات نداشتیم و ان‌شاءالله از روزهای قبل آمارده تر خواهیم بود. وی همچنین تأکید کرد: نه باغ، نه دامداری و نه مرغداری داریم؛ صرفاً با تولیدکنندگان تعامل داریم. تعامل سازمان با تولید کنندگان است و در حال حاضر هم به سمت شکل گیری زنجیره تأمین باثبات رفته‌ایم. از این به بعد هم می‌خواهیم در زمینه مشارکت در تولید ورود کنیم تا کالا با قیمت مناسب تر از این عرضه شود.

بختیاری زاده با اشاره به احتمال افزایش ساعت کاری میادین گفت: هر ساله ساعت کاری در روزهای منتهی به یلدا افزایش پیدا می‌کند و امسال هم این اتفاق رقم خواهد خورد. این مساله را بررسی می‌کنیم که تا روزی این کار را انجام دهیم؛ چرا که باید میزان استقبال را بسنجیم. با این حال احتمالاً بین یک تا دو ساعت زمان فعالیت بازارها را افزایش دهیم.

وی درباره قیمت محصولات شب یلدا عنوان کرد: قیمت برخی از محصولات هنوز مشخص نشده؛ اما آخرین قیمت آجیل در سه نرخ تعیین شده است. آجیل شور هر کیلوگرم ۸۰۰ هزار تومان، آجیل شیرین با ساقلوق هر کیلو ۶۶۶ هزار تومان و آجیل شیرین بدون ساقلوق هر کیلوگرم ۷۵۲ هزار تومان قیمت گذاری شده است. ما برکیفیت آجیل نیز نظارت ویژه‌ای